



En una família en que abundaven els metges, Lluís Permanyer i el seu fill Marc van acabar dedicant-se al periodisme, tot i que cap dels dos havia estudiat per ser-ho. El primer va ingressar el 1966 a *La Vanguardia*, mentre que en Marc ho va fer primer des del gabinet de premsa de la Universitat de Barcelona i, posteriorment, com a responsable de comunicació de la Pompeu Fabra. Tots dos, doncs, viuen el periodisme des de dues òptiques diferents. Tot i això, a l'hora d'analitzar la professió ambdós coincideixen en moltes de les anàlisis.

“Cada vegada es trepitja menys el carrer”

Jordi Rovira
Fotos: Sergio Ruiz

Marc, quins records tens de la professió del teu pare i com afecta el fet que, tot i no haver estudiat Periodisme, treballis en un gabinet de comunicació?

Marc— De petit, no tenia vocació periodística i a casa mai vaig tenir cap pressió perquè acabés fent el mateix que el pare. Em van dir que estudiés el que volgués. Sempre m'ha interessat la història, en particular la història de l'art, que té un lligam amb el periodisme perquè es tracta de saber coses de la gent i aprofundir-les. Sempre he estat curiós, vaig estudiar Història de l'Art (UB) i vaig treballar en una galeria d'art i en una distribuïdora de premsa. Però per casualitats de la vida, o perquè era la persona adequada en el moment adequat, el 1991 el periodista Xavier Febrés, a qui pocs mesos abans el rector, Josep M. Bricall, havia nomenat director del gabinet de premsa de la UB, volia ampliar el gabinet i m'ho va oferir a mi, que em coneixia a través dels pares. Mai m'hagués imaginat que arribaria una feina com aquella. Llavors no treballava i ho vaig veure com una oportunitat. Aquella feina em va permetre descobrir la professió periodística així com un món tan apassionant com la Universitat de Barcelona per dintre, una institució que tan sols coneixia com a estudiant. Vull recalcar l'oportunitat que va donar-me en Febrés. Si ell no hagués pensat en mi potser ara treballaria en una galeria d'art.

I ja fa vint anys que ets en gabinets.

M— Vaig estar quatre anys al gabinet de premsa de la UB descobrint la professió, aprenent l'ofici fins que el 1995 van oferir-me dirigir la comunicació de la Universitat Pompeu Fabra. Vaig acceptar i des d'aleshores que m'estic a la UPF.

Lluís, tant tu com la teva dona vàreu dir al teu fill que estudiés el que volgués, si bé al final va acabar en el periodisme.

Lluís— Per nosaltres va ser una sorpresa. Li va passar com a mi, que vaig arribar de retruc a la professió. Jo havia estudiat Dret sense cap mena de vocació i vaig intentar ser diplomàtic. En veure que no funcionava vaig entrar a Edicions Destino i vaig començar a escriure a la revista *Destino*, que em va encarrilar cap al periodisme. A casa, però, si no és que m'ho pregunten, no parlo mai de la feina, ni dels llibres que escric.

I què et sembla quan en Marc et comenta l'oferta de feina de la UB?

L— Vaig recomanar-li que ho acceptés. Li vaig dir que em semblava molt bé perquè la universitat és un ambient de cultura, perquè tractaria amb persones interessants i podia aprendre força coses. És un ambient que t'obliga a estar atent. No és el mateix que altres feines que potser donen diners i notorietat, però no pas formació humana i cultural.

M— Quan el pare ha dit que no parlava



Marc Permanyer escolta les explicacions del seu pare, Lluís Permanyer, durant l'entrevista al Col·legi de Periodistes.

mai de periodisme, tampoc cal ser categòric. Al tenir un pare que treballava a *La Vanguardia*, tant a l'adolescència com a l'època d'estudiant, jo estava al corrent de temes d'actualitat. I a vegades venien a casa companys de professió com el Josep M. Huertas, l'Enric Sopena, la Margarita Saénz-Diez o el mateix Xavier Febrés i gent del diari com Carlos Nadal, Lluís Foix, Tomàs Alcoverro, etc. En certa manera s'hi vivia l'ambient periodístic del diari, que no m'era aliè. De petit havia anat a *La Vanguardia* i als tallers a visitar les linotípies. Recordo les granotes tacades dels caps de taller, aquella olor de plom, tota aquella brutícia...

Eren els que "feien" el diari.

M- Sí, encara que tot això actualment ja no existeix.

L- La meva dona també vivia aquell am-

bient. A la secció d'Internacional fèiem ressons que acabàvem a les tres de la matinada. I com que residim a Casp i la redacció era a Pelai, alguna vegada ella venia i fins i tot va arribar a portar la casola per fer el ressupò allà mateix, amb tota la secció.

"Abans a les redaccions hi havia tertúlia. Ara la gent mira la pantalla"
(Lluís Permanyer)

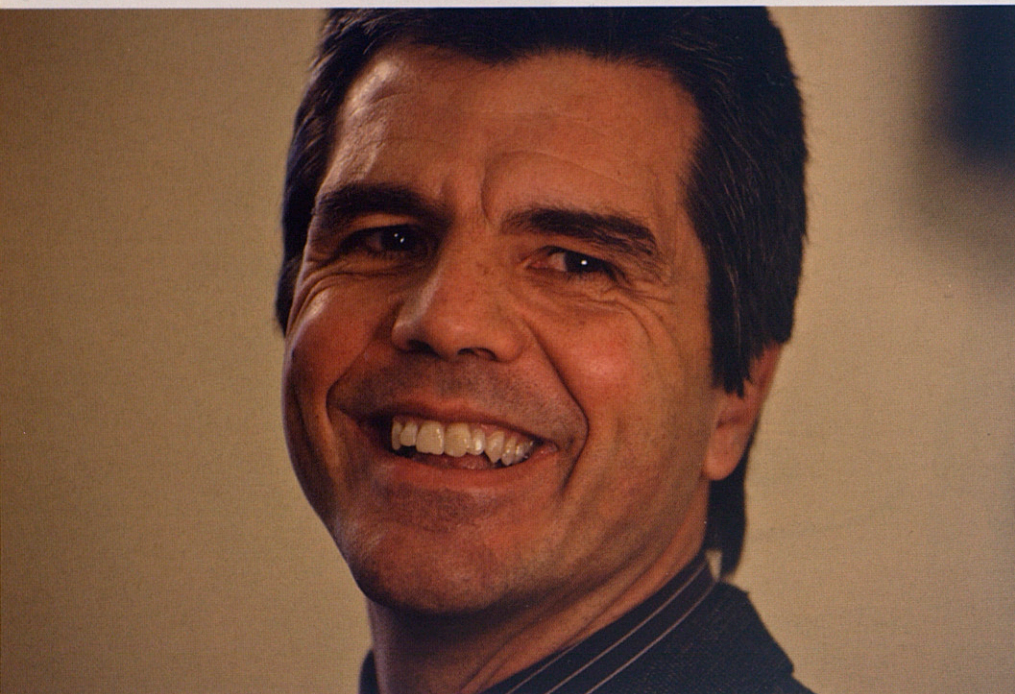
Les imprentes i les redaccions ara són molt més fredes i asèptiques.

L- Abans a les redaccions quan no tenies feina hi havia tertúlia. Ara, en canvi, la gent segueix mirant la pantalla. No saps ben bé què estan mirant però s'hi parla poc.

M- Suposo que ajudava el fet que abans les seccions estaven compartimentades. Recordo perfectament la secció d'Internacional on no hi havia ordinador, els telèfons antics, el bon ambient que s'hi respirava...

L- Era molt divertit! Jo m'ho vaig passar molt bé.

M- Així doncs, en certa manera a casa l'ambient de la professió no ens era aliè. Quan em van proposar la feina a la UB, vaig dir a en Febrés que no havia estudiat Periodisme. "És igual -va contestar-me- el que vull és algú de tarannà obert, dinàmic, que sàpiga relacionar-se". Recordo que em va dir, textualment, que buscava a algú "que sàpiga donar la mà". Amb el temps m'he adonat del sentit d'aquesta frase. Saber donar la mà té la seva importància, pel que representa.



Marc Permanyer defensa el contacte personal enfront la fredor de la relació digital.

L– Això també ho deia sempre l'Espriu. “És d'aquells que no sap ni donar la mà”, deia, tot rient-se, en referència a alguna gent. En Tarradellas també ho deia.

M– Es refereixen a persones “viatjades”, obertes, que han viscut, amb un substrat que els capacita per a la feina. Així, puc rompre una llança pel model de formació de segon cicle que fins ara ha tingut la UPF, ja que els estudiants hi accedien havent cursat un primer cicle universitari, que els aporta un bon substrat, i amb dos anys de carrera era suficient per aprendre les claus de la professió. És un model que busca formar periodistes amb una base generalista.

Ja que parlem de persones amb substrat, creieu que els periodistes actuals tenen prou background? No sé si aquest humanisme del qual parlem es pot combinar amb una feina hipotecada per l'actualitat del dia a dia.

L– Falla una mica això. Amb tot, el problema també és personal. Ningú no neix ensenyat i la base per exercir aquesta professió és, fonamentalment, tenir cu-

riositat. Hi ha gent que s'equivoca quan diu que cal ser xafarder. Ser xafarder serveix per entrevistar la Belén Esteban, mentre que la curiositat és la del científic. La ciència és observació i curiositat, preguntar-se per què passen les coses i, a continuació, fer-se preguntes. Si tens curiositat, et vas formant a través de la vida. Ara el que veig en les noves generacions és falta de curiositat. Van poc al cinema, van poc al teatre i van poc als museus. Estan molt tancats al diari i molt tancats a casa seva. Ara tot és virtualitat, però la realitat no té res a veure amb la virtualitat. No és el mateix mirar un partit del Barça per televisió que mirar-lo al Camp Nou, i això es pot extrapolar a qualsevol fet quotidià o històric.

El tacte, la vivència.

M– Estar llegit, estar viatjat. El que ens arriba a través de la pantalla és artificial, impersonal. El contacte amb les persones és fonamental. Des del punt de vista professional, molts cops amb el correu electrònic i les xarxes socials s'ha perdut el contacte amb els periodistes. A vega-

des envies la nota de premsa per correu electrònic, si bé fem la trucada al periodista, quedem un dia per menjar plegats, etc. Aquest contacte personal no és pot perdre, és insubstituïble. És així com coneixes millor els periodistes, saps què els agrada i què no.

Abans parlàvem dels coneixements. Lluís, com a cronista de Barcelona...

“Amb el correu i les xarxes socials s'ha perdut el contacte amb els periodistes” (Marc Permanyer)

L– Sóc cronista, però no l'oficial. A vegades m'ho han ofert i ho he rebutjat.

D'acord. Com a cronista de Barcelona, no creus que ara els periodistes sovint saben els detalls d'un tsunami a l'illa de Java, mentre que desconeixen el nom del carrer del costat de casa seva?

L– Això segur que es dona, però què vols fer-hi? Hi ha gent que s'especialitza i que ignora el seu entorn immediat geogràfic, el de la seva pròpia ciutat. Això

Marc Permanyer (1965, Barcelona) va néixer en una família molt lligada al periodisme gràcies a la feina del pare. Tot i això, va estudiar Història de l'Art a la Universitat de Barcelona (UB). Després de treballar en una galeria d'art i en una distribuïdora de premsa, el 1991 comença a treballar al gabinet de premsa de la UB. Quatre anys després, el 1995, passa a dirigir la Unitat de Comunicació i Relacions Externes de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), càrrec que encara exerceix. Ha publicat *La Pompeu Fabra. La construcció d'una Universitat* (Quaderns Crema, 2001).

s'observa no tan sols en la professió, sinó també en la vida real. Hi ha un estrany desconexament de l'entorn.

M- Hi ha gent que ha estat als principals museus del món i, en canvi, no ha estat mai al MACBA o al MNAC. Poden haver estat al Museu Picasso de París i, en canvi, no haver estat al del carrer Montcada.

L- Això és esnobisme.

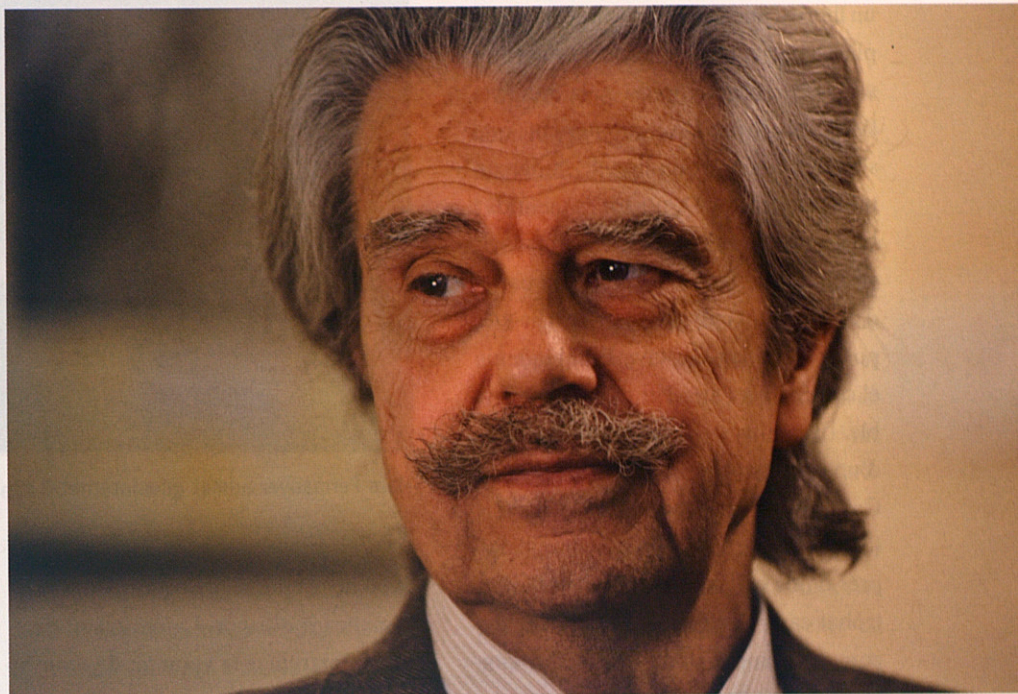
**“Una de les angoixes del periodisme actual és la quantitat d'informació”
(Lluís Permanyer)**

La informació global, potenciada per les noves tecnologies, ha anat en detriment del coneixement local?

L- El problema és l'actitud de la persona davant de la realitat. Hi ha una manca de curiositat que comporta que no vulguin conèixer la realitat que tenen a la cantonada. Es pensen que si veuen aquella cantonada des d'una càmera de l'ordinador allò ja és la realitat. Doncs, no. La realitat està per tocar-la. Si jo ara hagués d'escriure un article sobre la

Lluís Permanyer (1939, Barcelona).

Periodista i escriptor. Va estudiar Dret a la UB. El 1962 comença a escriure a *Destino* i el 1966 entra a *La Vanguardia* on, des del 1987, és cronista a Barcelona. Ha publicat més de setanta llibres, la majoria sobre Barcelona com *1.000 testimonis sobre Barcelona* (La Campana, 2007); *L'Eixample, 150 anys d'història* (Viena, 2008); *El Molino, un segle d'història* (Angle, 2009). Ha guanyat els premis Luca de Tena (1969), Ciutat de Barcelona de periodisme (1987) i el Premi Nacional de Periodisme (2010) ex aequo amb José Martí Gómez i Joan de Sagarra.



El veterà periodista apunta que la gent no sap què passa en el seu entorn immediat.

plaça de Catalunya hi tornaria perquè encara que hi hagués passat cinquanta vegades, no estàs atent, estàs pensant en altres coses. En canvi, si estàs pendent d'escriure l'article veuràs un detall que et servirà per crear l'atmosfera, el clima...

Una cosa és anar a la plaça de Catalunya a explicar com és, l'altra és anar-hi perquè hi ha una manifestació o perquè s'ha ensorrat el metro. En canvi, la temptació de qui no és curiós és quedar-se còmodament assegut davant de la pantalla.

M- Això enllaça amb els canvis que hi poden haver hagut en la professió, sobretot entre els periodistes de mitjans. Cada vegada es trepitja menys el carrer.

L- Exacte.

M- S'estan a la redacció, van rebent la informació per mitjà de diferents fonts i ja està. Se'n contrasta el mínim, es creuen el que els diuen aquestes fonts i ja tenen l'article.

Els periodistes de fonts fan una nota i els mitjans es limiten a reproduir-la...

M- Nosaltres ens hi trobem sovint. Preparem una nota, la distribuïm i veiem

com els diaris més importants i amb més redactors treballen el tema, parlen amb altres fonts, etc., mentre els diaris més petits ho retallen i ho copien tal com els arriba, sense canviar-ne ni una coma.

L- Passa el mateix quan ho extrapolem a Internet degut a la comoditat que brinda tota la informació penjada a la Xarxa, informació d'origen desconegut. En lloc d'anar a les autèntiques fonts, el periodista es queda amb allò sense saber quina és la garantia, què hi ha al darrere d'aquella informació, que en general és molt poca i plena de paranys. En posaré un exemple: Un bon dia va aparèixer a la Xarxa una informació que deia que la ciutat de Barcelona, arran de l'Exposició Universal, havia refusat construir la torre Eiffel abans que aquesta anés a París. Resulta que un periodista i professor de la Ramon Llull va publicar un article a *Sapiens* amb informació extreta d'Internet. El vaig trucar preguntant-li per la font i no em va saber dir-la. Després, un pseudohistoriador, José Miguel Carrillo de Albornoz, que assegura ser descendent de Moctezuma, va publicar

un llibre d'anècdotes de la història on explica aquesta mateixa història. Fins i tot va ser entrevistat i va fer-se la foto sota l'Arc de Triomf, el monument que s'hauria construït en lloc de la descartada torre Eiffel. Doncs tot és mentida i ho vaig desmentir fa temps. En tota la investigació de Barcelona mai s'ha parlat d'això i, en tot cas, quan aquí se li hagués pogut demanar, Gustave Eiffel ja tenia el contracte a París. Per tant, és impossible. La confirmació va venir dels autors d'un estudi sobre Eugenio Serrano de Casanova, que és qui va proposar fer l'Exposició de 1888. Em van dir que després d'una exhaustiva anàlisi no havien trobat cap relació amb Eiffel. Ho poso com a exemple d'informació no contrastada que pot trobar-se a Internet.

M- Però tot això ja ha quedat a la Xarxa.

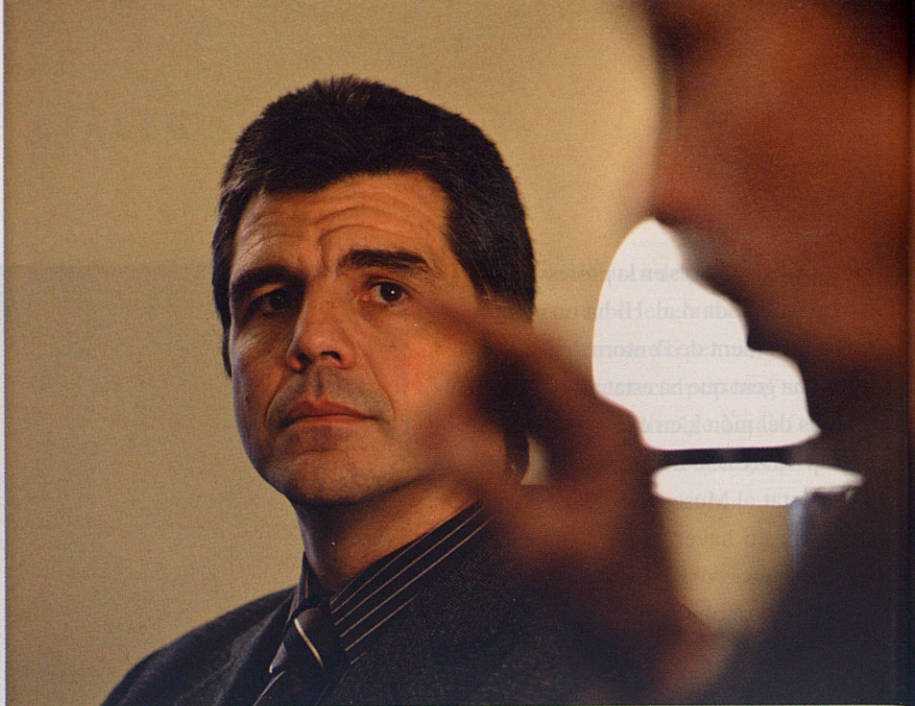
L- A la meua biografia de Vikipèdia diu que vaig entrar a *La Vanguardia* l'any 1996. A mi m'és igual, tot i que vaig intentar que ho corregissin, sense èxit.

Ara que parlem d'Internet, què pensem del "periodisme ciutadà" que ha fet que ens replantegem el sentit de la professió. Què és, doncs, un periodista?

L- Un periodista és una persona que té curiositat, que li interessa la realitat i l'explica d'una manera informada, semblant al científic que té dues bases: desconfiança i curiositat. Els sentits (vista, oïda, tacte...) del científic li fan detectar una cosa que li crida l'atenció de la realitat. La seva actitud és desconfiar del que veu perquè potser aquella realitat l'està enganyant. Actua amb curiositat i intenta provar si la realitat és tal com se li presenta. El periodisme, en certa manera, també és això; ser un observador de la realitat, tocar-la i formular preguntes de per què és així. A vegades això confirma el que diu la realitat, mentre que altres cops ho desmenteix.

I, actualment, hi ha manca de rigor?

L- Sí, però també manca de curiositat.



Marc Permanyer admet que Internet li ha facilitat molt la tasca al gabinet on treballa.

Si un no té curiositat, segurament també li mancarà el rigor. La curiositat és el que fa extremar la voluntat de tenir informació i d'extremar les proves per veure si la realitat és tal com se'ns planteja. Això aplicat a la realitat vol dir que quan un gabinet de premsa difon una notícia s'ha de comprovar si aquella informació és exactament com diuen o no.

El problema és que amb Internet la pressió de la instantaneïtat és molt més forta.

"La pèrdua de capital humà en les redaccions segur que a la llarga es pagarà"
(Marc Permanyer)

L- És cert, encara que la instantaneïtat també la teníem abans. Quan treballava a Internacional i ens arribava una notícia important havíem de comprovar-ho i canviar un seguit de pàgines.

M- Sí, ara bé, el resultat de tot allò no es veia fins a unes hores després, mentre que ara a les versions digitals dels diaris si no ets el primer a treure-ho...

L- Però és que a les versions digitals tot s'explica d'una altra manera...

No te'n refies, de les versions digitals?

L- No les llegeixo mai. No em resoleres perquè faig una feina més d'historiador no tan lligada a l'actualitat.

M- Jo sí que les llegeixo. No sóc nadiu digital, però sóc dels que m'he reconvertit perquè és necessari per a la professió. El que miro més són els diaris digitals i algun confidencial, si bé no sóc gens lector de blocs ni de microblocs.

Els blocs s'han sobredimensionat?

L- I tant! Tots els grafòmans d'abans ara es posen allà, tenen una "diarrea mental" i opinen del que no saben.

El secret és saber seleccionar.

L- En quin temps? Una de les angoixes del periodisme actual és la quantitat d'informació disponible.

M- La sobreinformació.

L- Abans ja la teníem al diari amb els paquets dels teletips d'agències que arribaven de tot el món i que cada dia havíem de triar. Ara som davant la inundació oceànica. I això ho fa impossible. El problema és que hi ha gent que es diverteix navegant tot el dia, però no saben per què ni cap a on van. És el caos.

M- Tot plegat et porta a una confusió, a un col·lapse mental. Al final no saps ni on ho has llegit.

L- Hi ha blocs anònims que no saps ni qui l'escriu. No hi ha cap filtre, cap garantia de res. I tu t'estàs allà, venut.

La professió hauria de saber seleccionar. Tot i així, tenim les eines per fer-ho?



Lluís Permanyer és molt crític amb determinades informacions de la Xarxa.

L– Jo tinc una biblioteca amb dos mil llibres sobre Barcelona. Quan diversos llibres parlen d'aquell tema, sé amb quin amb quedo. Per exemple, el folklorista Joan Amades a l'hora de parlar de Barcelona no és, en absolut, una font de referència. Per mi, gairebé mai té credibilitat. Ell era un novel·lista hi ha gent que no ho sap i el citen contínuament. En la meua època, els llibres ja venien filtrats a través dels processos editorials, mentre que avui en dia això és molt més difícil degut a aquest oceà d'informació que et cau al damunt i que cada setmana és nova i diferent.

Tu pots fer-ho gràcies a l'experiència però cada cop les redaccions són més joves i no tenen memòria històrica.

L– Una memòria històrica que moltes vegades és mental. Treure la gent amb experiència de les redaccions ha estat un error gravíssim. En una fàbrica de calçotets la memòria històrica no serveix de res, ara bé, en altres professions l'experiència viscuda és importantíssima.

M– La pèrdua d'aquest capital humà en les redaccions segur que a la llarga es pagarà.

Marc, a la feina tractes amb periodistes de diferents edats. Observes el canvi que implica l'edat, l'experiència?

M– En alguns temes concrets s'hi nota

molt. Quan em relacionava amb periodistes més grans i amb més experiència, el tipus de conversa i temes que tractàvem no era el mateix que ara, que tracto amb les noves fornades de periodistes.

L– Quan un metge veu un malalt, no és el mateix si el metge té seixanta o setanta anys o bé acaba de sortir de la universitat amb Premi Extraordinari. Hi ha sempre una diferència: el que el metge veterà ha vist a la vida.

M– Explicaré una anècdota que enllaça

**“Si un no té curiositat, segurament també li mancarà el rigor”
(Lluís Permanyer)**

amb el que estem dient. Un cop vam enviar un comunicat de premsa sobre una recerca internacional a primera hora del matí. Com que estàvem pendents de la publicació per part de la revista científica, en l'encapçalament posava ben gran, en vermell i destacat que la notícia estava embargada fins a les set de la tarda. Però dues versions digitals de mitjans gratuïts van publicar la notícia amb una nota, a sota del titular, on s'advertia que la notícia està embargada fins a les set de la tarda. Havien copiat la nota tal qual, amb l'avís d'embargament inclòs! I no és el primer cop que això ens passa. El problema no és que no ho editin, és

que potser ni tan sols s'ho llegeixen.

L'anècdota és simptomàtica. De totes maneres, m'agradaria parlar dels avantatges d'Internet.

L– Les noves tecnologies han de facilitar que els diaris seriosos i de referència siguin cada vegada més seriosos i més de referència perquè faciliten la feina d'una manera que fa cinquanta anys no es podia fer. Això ens ha de fer marcar la diferència amb aquesta mena de satèl·lits que es fan passar per periodistes, televisions que desinformen, etc.

M– Jo vull rompre una llança a favor d'Internet. Quan es diu que la Xarxa ha matat la premsa escrita cal tenir en compte que en aquest moment hi ha més lectors de premsa que mai. I fins i tot es pot escoltar la ràdio o mirar la televisió per Internet. En aquest sentit és fonamental. Una altra cosa és el model de negoci, ja que ningú té la vareta màgica de saber com funciona tot això. Estem en un moment de canvi i ningú no se'n surt ni aquí ni als Estats Units.

L– Esperem que d'aquesta massa de lectors els que esperen tenir una mica de cultura i volen comprendre el món que tenen al davant sàpiguen quines fonts de referència trien per informar-se i no perdin el temps amb ximpleries.

Marc, com a gabinet, Internet és clau per difondre la vostra feina.

M– És fonamental. Quan era a la UB havíem d'enviar les informacions per fax o per missatger. Ara el problema és que els periodistes reben molts correus electrònics, si bé se'n refien molt, de l'emissor de la informació.

De la marca.

M– De la credibilitat que té aquesta marca que actua amb rigor. Els periodistes ens diuen que tan sols obren els correus que els interessen. La resta és palla i correu brossa. Soroll i soroll. 